

контроль над територіями, що прагнули незалежності. Роман «Підпільна держава» Андрія Кокотюхи показує боротьбу литовських «лісових братів» – партизанів, які створюють підпільну структуру на зразок незалежної держави. Центральними посталями стають командир Сакалас та українець Йонас (Іван Мартинюк), що об'єднуються у спротиві проти радянського репресивного режиму. У творі наголошено на безкомпромісності визвольного руху, його моральній основі та героїчному опорі навіть перед лицем сили ворога, що переважає. Натомість у романі «Заячий костел» Василя Шкляра акцент зроблено на долі однієї людини – Йонаса, який проходить складний шлях від надії на визволення Литви за допомогою чужинців до усвідомлення спільності долі з українськими повстанцями. Його участь у русі ОУН-УПА, боротьба, втеча з радянського полону та духовні пошуки становлять глибокий психологічний пласт роману. Обидва твори утворюють ідею національної гідності, права народів на свободу та солідарності у спротиві спільному ворогу. Вони засвідчують, що українська та литовська історії взаємопов'язані не лише політично, а й етично та духовно.

Ключові слова: українська література, сучасна проза, роман, масова література, історія українська та литовська, партизанська війна.

Aurelija GRITĖNIENĖ
Lietuvių kalbos institutas

Enciklopedinės žinios apie Lietuvą „Lietuvių–ukrainiečių kalbų žodyne“

Dvikalbiame žodyne enciklopedinių žinių gali būti visuose žodyno lygmenyse: megastruktūroje, makrostruktūroje ir mikrostruktūroje. „Lietuvių–ukrainiečių kalbų žodyne“ daugiausia enciklopedinių žinių apie Lietuvą galima rasti antraštinųjų žodžių iliustracijose, ypač tuose pavyzdžiuose, kuriuose minimi tikriniai vardai. Pranešimo tikslas – atskleisti, koks Lietuvos vaizdiny susidėlioja iš žodyne pateikiamų iliustracinių pavyzdžių. Atrinkus ir išanalizavus žodyne esančias antraštinųjų žodžių iliustracijas, teikiančias enciklopedinių žinių apie Lietuvą, išryškėjo keli svarbiausi enciklopedinių žinių aspektai. Iliustracijose daugiausia pateikiama geografinių ir istorinių žinių: minimi įvairūs Lietuvos augalai, gyvūnai, miestai, parkai, upės ir kt. gamtiniai objektai; pasakojama apie įvairius istorinius įvykius ir asmenybes nuo LDK laikų iki šių dienų. Iliustracijose skaitytojai ras informacijos apie įvairias Lietuvos organizacijas, muziejus, ministerijas ir kitas svarbias įstaigas, žymius žmones, jų pasiekimus. Be to, pavyzdžiuose kalbama apie lietuviškas šventes, papročius ir tradicijas, valgius, etnografinius regionus, minimos Lietuvos gyvenančios tautinės mažumos, užsimenama apie Lietuvos ir kitų šalių ryšius. Taigi akivaizdu, kad šiuolaikiniame žodyne skaitytojui yra svarbi ne tik lingvistinė informacija, bet ir enciklopedinės žinios, kurios padeda apibendrintai susipažinti su šalies istorija, kultūra, geografija, tradicijomis ir kitais svarbiais aspektais, susijusiais su objektyvios tikrovės vaizdavimu.

Raktažodžiai: lietuvių kalba, ukrainiečių kalba, žodynas, leksika, semantika.